

Halvårsrapport om utdannings høsten 2025

Spesialutsending for utdanning Mads Gravås

Contents

Innledning og oppsummering	2
Europakommisjonens arbeid høsten 2025	3
Det europeiske kompetanseåret evaluert	3
Europeisk demokratiskjold	3
Rådsanbefaling om humankapital	4
Oppfølging tiltak kompetanseunionen utenfor EØS-avtalens virkeområde	4
EUs talentreserve	4
Rådets arbeid høsten 2025	6
Det danske formannskapet	6
Statusrapport Erasmus+	6
Utkast til rådsresolusjon om andre syklus for det strategiske rammeverket for europeisk samarbeid innen utdanning (2026–2030)	7
Uformelt utdanningsministtermøte og Herning-erklæringen	10
Forventninger fremover	11
Kypriotisk formannskap våren 2026	11
Rådskonklusjoner og rådsanbefalinger	11
Møter/konferanser	11
Trio Polen-Danmark-Kypros	12
Europakommisjonen	12

Innledning og oppsummering

Europa står fortsatt ovenfor alvorlige utfordringer med krigen i Ukraina og økt geopolitisk uro med en svekket internasjonal orden. Europa må ta større ansvar for egen fremtid, styrke Europas evne til å handle selvstendig og bygge en mer suveren union. I sitt arbeidsprogram for 2026 viderefører Europakommisjonen sine sentrale prioriteringer, men med tydeligere vekt på økt konkurransekraft, grønn og bærekraftig omstilling, teknologisk innovasjon, den europeiske sosiale modellen samt forsvar og sikkerhet. Nåværende trio Polen, Danmark og Kypros har også et sterkt og sikkert Europa, et velstående og konkurransedyktig Europa og et fritt og demokratisk Europa som sine hovedprioriteringer. Utdanning og kompetanse har en viktig rolle i dette verdensbildet.

Det danske formannskapet har under sitt formannskap lagt frem en statusrapport om Erasmus+ (2028-2034). Rapporten gir status for hva som er oppnådd samt en indikasjon på hva som gjenstår i forhandlingene. Sett med norske øyne er det positivt at Rådet forslår å gjeninnføre komitéprosedyre/komitologi med en delegert rettsakt uttrykt i artikkel 22a i Rådets siste kompromisstekst.

Kypros vil som formannskapsland i Rådet første halvdel av 2026 kunne ta sikte på en foreløpig enighet om innhold i programmene som ikke omfatter budsjettet ('Partial General Approach'). I tillegg vil det kypriotiske formannskapet planlegge for rådskonklusjoner om lærere og bruk av kunstig intelligens og ha en politisk debatt om grunnleggende ferdigheter og Det europeiske utdanningsområdet – «Building Bridges for the Future»

Norge har høsten 2025 levert et nytt posisjonsnotat som tar for seg forslag til ny regulering. Posisjonsnotatet er godt mottatt i Brussel og sammen med EØS/EFTA-kommentaren om deltakelse i EUs programmer er norske synspunkter godt kjent¹.

Europaparlamentet har oppnevnt polske Bogdan Andrzej Zdrojewski (EPP) som rapportør for Erasmus+ (2028-2034).

EUs utdanningsministre klarte ikke å oppnå enighet om resolusjon om andre syklus for det strategiske rammeverket for europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring frem mot Det europeiske utdanningsområdet (2026–2030), da Ungarn blokkerte denne enigheten. Utkastet til resolusjon har status som «State of Play» som betyr at fremtidige formannskap kan ta opp igjen behandlingen av rådsresolusjonen. Selv rådsresolusjonen ikke ble vedtatt fortsetter samarbeidet innenfor det strategiske rammeverket for europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring frem mot Det europeiske utdanningsområdet (2026–2030). Dette er positivt sett med norske øyne.

I utkast til rådsresolusjonen som en gang forventes å bli vedtatt, understreker Rådet at bedring av styringen av Det europeiske utdanningsområdet kan oppnås innenfor eksisterende strukturer, samt at prinsippene og arbeidsmetodene har vist sin effektivitet og fleksibilitet. Rådet viderefører med sitt forslag til resolusjon dagens strategiske rammeverk for utdanning og opplæring som det viktigste verktøyet for å støtte opp om og gjennomføre Det europeiske utdanningsområdet med dets holistiske/helhetlige perspektiv og hvor relevant i synergi med Kompetanseunionen (Union of Skills). Norge deltar fullt ut i det strategiske rammeverk for utdanning og opplæring (2021-2030).

¹ Se det nye norske innspillet til Erasmus+ (2034-2034) [her](#) på KDs websider, hvor du også finner en nyhetssak og Norges første innspill til Erasmus+ og Norges bidrag til midtveisevalueringen av Erasmus+ (2021-2027). En nyhetssak og EØS/EFTA-kommentar om deltakelse (horisontal kommentar) i EUs programmer [her](#).

Europakommisjonens arbeid høsten 2025

Det europeiske kompetanseåret evaluert

Det europeiske kompetanseåret (European Year of Skills), som har vært innlemmet i EØS-avtalen varte fra 9. mai 2023 til 8. mai 2024. Det europeiske kompetanseåret har hatt som mål å styrke Europas konkurransekraft, øke deltakelse i arbeidslivet og bedre folks ferdigheter og kompetanse. Europakommisjonen har publisert en rapport² 2. oktober 2025 som evaluerer det europeiske kompetanseåret.

Kommisjonen konkluderer med at det europeiske kompetanseåret har bidratt til å skape en kultur for kompetanseheving (reskilling/upskilling) i hele Europa og økt bevisstheten om kompetansepolitikk. Rapporten sier det er bred enighet om behovet for livslang læring og en permanent endring i tankesett, støttet av langsiktig politisk forpliktelse og tilstrekkelig finansiering. Resultater og erfaringer fra Det europeiske kompetanseåret har hatt betydning for etableringen av EUs kompetanseunion.

Europeisk demokratiskjold

Europakommisjonen lanserte 12. november 2025 det såkalte European Democracy Shield³, som består av nye og eksisterende tiltak innenfor et bredt utvalg av politikkområder for å ivareta informasjonsintegritet og styrke demokratiske institusjoner.

Bakgrunnen for demokratiskjoldet er en kombinasjon av ulike utviklinger som utfordrer demokratiet og som henger sammen med hverandre. Blant annet økningen i “foreign information manipulation and interference” (FIMI) kampanjer fra autoritære regimer som Russland; interne demokratiske utfordringer i EU / medlemsstatene, for eksempel polarisering mellom ulike samfunnsgrupper; og digital transformasjon av samfunnsdiskursen, hvor tekplattformenes algoritmer har fått en sentral rolle, og hvor nye teknologiske fenomener, for eksempel deepfakes, kan være med til å underminere tillit til informasjon.

Hovedformålet med demokratiskjoldet, som ble varslet av kommisjonspresident Ursula von der Leyen allerede sommeren 2024 i forbindelse med Europaparlamentsvalget, er således det følgende:

- Å styrke situasjonsforståelse og støtte responskapasiteten for å ivareta informasjonsintegritet. (“Reinforcing situational awareness and supporting response capacity to safeguard the integrity of the information space”).
- Å styrke demokratiske institusjoner, frie og rettferdige valg og fri presse.
- Å øke samfunnets motstandskraft og borgerengasjement.

Det viktigste konkrete nye initiativet i demokratiskjoldet er etableringen av Europeisk senter for demokratisk motstandskraft («European Centre for Democratic Resilience (ECDR)»). Det skal «styrke koordinering og informasjonsdeling» mellom EU-institusjoner og medlemsstater, inkludert sivilsamfunn og forskningsmiljøer, og «støtte operasjonelt samarbeid og kapasitetsbygging» for å styrke situasjonsforståelse, tidlig varsling og responskapasitet mot trusler i informasjonsrommet. Dette med mål om å beskytte mot utenlandsk informasjonsmanipulering og innblanding (FIMI), desinformasjon og andre typer informasjonsrelaterte trusler.

² Du kan lese evalueringsrapporten [her](#), og mer om det europeiske kompetanseåret [her](#), i EU-delegasjonens halvårsrapport for utdanning våren 2024.

³ Du kan lese meldingen om demokratiskjoldet [her](#).

Utdanning spiller en viktig rolle i det europeiske demokratiskjoldet ved at institusjoner på ulike nivå skal «skape» medborgere og dermed bygge mer motstandsdyktige demokratiske samfunn.

Samtidig som og som en del av EUs kompetanseunion, ble det 5. mars 2025 lansert en handlingsplan for grunnleggende ferdigheter⁴. Medborgerskapsferdigheter, kritisk tenkning og digitale ferdigheter defineres som grunnleggende ferdigheter i tillegg til matematikk, lesing og naturfag. Dette speiles også i kommisjonens arbeidsprogram for 2026.

Europakommisjonen vil også legge frem et veikart for 2030 om fremtiden for digital utdanning og digitale ferdigheter, som bygger på gjennomgangen av handlingsplanen for digital utdanning, med fokus på digitale ferdigheter, KI-kompetanse og kritisk tenkning og styrking av demokratisk motstandskraft i den digitale verden. Kommisjonen vil her gi anbefalinger til skoleledere og beslutningstakere om retningslinjer for lærere om bekjempelse av desinformasjon og fremme digital kompetanse gjennom utdanning, samt å styrke lærernes pedagogiske evner.

Unge menneskers kritiske tenkning for å fremme ansvarlig bruk av digital teknologi og for å støtte informerte valg på nettet vil være sentralt.

Rådsanbefaling om humankapital

Europakommisjonen lanserte 25. november 2025 et forslag til en rådsanbefaling om humankapital for EUs 27 medlemsland⁵. Hensikten er å adressere strukturelle utfordringer innen utdanning og kompetanse som truer EUs konkurranseevne. Anbefalingen ber landene prioritere:

- utdanning og kompetansebygging innen strategiske sektorer: ren energiomstilling, sirkulærøkonomi, industriell avkarbonisering, helse og bioteknologi, landbruk og bioøkonomi, samt forsvarsindustri og romfart
- styrking av programmer innen STEM (vitenskap, teknologi, ingeniørfag og matematikk)
- å snu den negative trenden i grunnleggende ferdigheter, som er avgjørende for å bygge en arbeidsstyrke med solid plattform for opplæring i ny teknologi og konkurranseutsatte næringer
- mobilisering av både offentlige og private investeringer i mennesker – til nytte for samfunnet, næringslivet og enkeltpersoner.

Rådsanbefalingen ble også annonsert i forbindelse med styringsordningen for EUs kompetanseunion⁶.

Oppfølging tiltak kompetanseunionen utenfor EØS-avtalens virkeområde

EUs talentreserve

EUs talentreserve (EU Talent Pool)⁷ for jobbsøkere fra tredjeland er en del av EUs kompetanseunion. Under den interinstitusjonelle forhandlingen (trilog) 18. november 2025 nådde det danske formannskapet i Rådet for Den europeiske union og Europaparlamentet en uformell politisk enighet (foreløpig avtale) om en EU-lov som etablerer en talentreserve. Kompromisset må fortsatt formelt godkjennes av Europaparlamentet og Rådet, og deretter formelt vedtas av begge institusjoner.

⁴ Du kan lese om kompetanseunionen og handlingsplanen for grunnleggende ferdigheter [her](#).

⁵ Du kan lese forslag til rådsanbefaling [her](#).

⁶ Du kan lese mer om forslag til styringsordningen for kompetansunionen i EU-delegasjonens halvårsrapport for utdanning vår 2025 [her](#), spesielt side 13 og 21.

⁷ Dette avsnittet av halvårsrapporten er basert på rapporter av Spesialutsending for arbeids- og inkluderingssaker Jiří KLAŠKA.

Regelverket er merket ikke EØS-relevant og faller utenfor EØS-avtalens virkeområde.

Denne nye plattformen vil gjøre det enklere for arbeidsgivere i hele EU å identifisere og rekruttere jobbsøkere fra tredjeland til yrker med arbeidskraftmangel i EU. Jobbsøkerne vil kunne registrere sine profiler på plattformen og vise frem sine ferdigheter, kvalifikasjoner, arbeidserfaring og språkkunnskaper. Dette vil gi EU-arbeidsgivere tilgang til en bredere talentbase enn tidligere. Stillingsannonser fra arbeidsgivere i deltakende medlemsstater vil være tilgjengelige i plattformen, slik at søkere kan finne jobber som matcher deres kompetanse.

Talentreserven vil også støtte gjennomføringen av Talentpartnerskap (Talent Partnerships)⁸, et initiativ fra kommisjonen for å matche ferdighetene til arbeidstakere fra utvalgte tredjeland med arbeidsmarkedsbehov i EU. Her vil partnerland involveres strategisk i bredere samarbeid om migrasjonsstyring, inkludert forebygging av ulovlig migrasjon. I tillegg vil talentreserven støtte etableringen av fremtidige europeiske én-stopps-kontor (legal gateway), som skal legge til rette for mobilitet av kvalifisert arbeidskraft.

⁸ Du kan lese mer om talentpartnerskap [her](#).

Rådets arbeid høsten 2025

Det danske formannskapet

Det danske EU-formannskapet har hatt to overordnede hovedprioriteter. Den ene hovedprioriteten har vært et sikkert Europa, der ambisjonen er at Europa skal kunne forsvare seg selv innen 2030, som krever at det brukes mer penger på forsvar og at forventninger skrus opp for europeisk forsvarsindustri og -produksjon. Fortsatt støtte til Ukraina, EU-utvidelse og kontroll på migrasjon har også vært viktige stikkord.

Konkurranseskraft har vært den andre hovedprioriteten, som går hånd i hånd med grønn omstilling. I denne forbindelse var avbyråkratisering en høy prioritet og Danmarks prioritering var å forenkle EU-regelverk, særlig for næringslivet. I tillegg var utbygging av handelsavtaler og flere europeiske investeringer sentrale temaer.

For det danske formannskapet har det også vært viktig å påpeke at demokrati og rettigheter er under press og må forsvares. Demokratisk motstandskraft er noe Europa må øke, og hadde henvisninger til European Democracy Shield (som ble lansert 12. november), og som favner bredt – fra økt digital medieforståelse, til regulering av tek-giganter, motvirke desinformasjon, og beskyttelse av barn og unge på nett.

For utdanning har formannskapet hatt tre overordnede prioriteringer:

1. Gjøre yrkesfaglig utdanning (VET) mer attraktiv
 - a. Det danske formannskapet vedtok ny deklarasjon for samarbeid i yrkesfag i Europa etter Osnabrück, den såkalte Herning-deklarasjonen.
2. Læringsmobilitet – fremme personlig og faglig utvikling (Erasmus+)
 - a. Det danske formannskapet startet forhandlinger regulering neste program for utdanning, ungdom og sport etter fremleggelse av EUs neste langtidsbudsjett (MFF).
3. Utdanning og barn og unges liv i den digitale tidsalderen.

Det danske formannskapet hadde følgende saker på sitt rådsmøte for utdanning 27. november 2025⁹: Rådet (Education, Youth, Culture and Sports Council) diskuterte og tok til etterretning en statusrapport for Erasmus+ (2028-2034) og hadde en politisk debatt om rollen til yrkesutdanning og opplæring (VET) i forhold til europeisk konkurranseevne og motstandskraft, for å møte på mangel på arbeidskraft og bedre matche ferdigheter og kompetanse med arbeidsmarkedets behov.

EUs utdanningsministre klarte ikke å oppnå enighet om resolusjon om andre syklus for det strategiske rammeverket for europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring frem mot Det europeiske utdanningsområdet (2026–2030), da Ungarn blokkerte denne enigheten. Rådet tok utkastet til rådsresolusjon til etterretning.

Statusrapport Erasmus+

Rådet under det danske formannskapet har utarbeidet to kompromisstekster som danner grunnlaget for statusrapporten lagt frem på ministrenes møte 27. november¹⁰. Rapporten er selvsagt ikke Rådets endelige posisjon, men danner et godt grunnlag for det kypriotiske formannskapet våren 2026. Selv om det er enighet om deler av forslagene allerede, er prinsippet for forhandlingene at ingenting er

⁹ En samlet oversikt over rådsmøtet for utdanning finnes [her](#).

¹⁰ Statusrapporten for Erasmus+ (2028-2034) finnes [her](#).

bestemt før alt er bestemt. Noen artikler i Europakommisjonens forlag til forordning har ikke vært diskutert i Rådets utdanningskomite da disse diskuteres horisontalt i MFF/ «Brackets». Endelige budsjetttrammer for EU-programmene vil komme på bakgrunn av egne forhandlinger om EUs neste langtidsbudsjett – Multiannual Financial Framework (MFF) 2024-2028. Artiklene som ikke har vært diskutert i Rådets utdanningskomite er:

- Artikkel 1 «Subject Matter»
- Artikkel 9 «Budget»
- Artikkel 16. 3 «Information, communication and dissemination»
- «Recitals» (innledende betraktninger 36 og 44, som omhandler prisjustering av budsjettet (36) og arbeidsprogram, monitorering og rapportering (44)).

Statusrapporten fremhever følgende:

- De fleste medlemsland vektlegger Det europeiske utdanningsområdet med enn Kompetanseunionen, og mener dessuten at dette er i tråd med legal basis for forslag til regulering. Kompetanseunionen er sekundær til Det europeiske utdanningsområdet, dog viktig.
- Flesteparten av medlemsstatene er mot fjerning av Erasmus+komiteen og Rådet forslår å gjeninnføre komitéprosedyre/komitologi med en delegert rettsakt uttrykt i artikkel 22a i Rådets siste kompromisstekst.
- Et medlemsland ønsker i tillegg at det årlige arbeidsprogrammet for Erasmus+ skal vedtas gjennom to separate delegerte rettsakter, en for pilar I (mobilitet) og en for kapasitetsbygging (pilar II). Medlemslandene er delt i synet på om dette er en god ide, men forslaget diskuteres.
- Rådet har også vært opptatt av syndighet for alle sektorer, og sa spesielt sport og ungdom.
- Forholdet mellom Europakommisjonen og nasjonale myndigheter og nasjonalkontorer har vært diskutert, og i dette tilfelle mulighet til å mer enn ett nasjonalkontor for Erasmus+ som Europakommisjonen har foreslått (i Norge har vi to). Medlemslandene ønsker at land kan ha mer enn ett nasjonalkontor. Rådet er også skeptisk til at medlemslandene må stille med en like stor andel av midler til drift av nasjonalkontorene som fra Europakommisjonen, samt at Europakommisjonen i visse tilfeller kan få mer makt over ansettelsesforhold for direktører for nasjonalkontorene.
- De foreslåtte Erasmus+stipend for strategiske utdanningsområder har vært gjenstand for stor diskusjon, eksempelvis om implikasjoner for budsjett og hva Europakommisjonen egentlig mener med tiltaket, da informasjonen fra Europakommisjonen er særs sparsommelig.
- Medlemslandene er skeptisk til delvis assosiering fra tredjeland.

I vedlegget til statusrapporten kommer medlemslandene med kritikk av Europakommisjonens midtveidevaluering av Erasmus+ .

Utkast til rådsresolusjon om andre syklus for det strategiske rammeverket for europeisk samarbeid innen utdanning (2026–2030)

Utkastet til resolusjon har status som «State of Play» som betyr at fremtidige formannskap kan ta opp igjen behandlingen av rådsresolusjonen¹¹. De andre 26 medlemslandene og eksekutiv visepresident Roxana Mînzatu uttrykte ønske om snarlig enighet.

¹¹ Du kan lese selve utkastet til rådsresolusjon [her](#).

Det strategiske rammeverket for europeisk utdanningssamarbeid 2021-2030 ble evaluert i første halvår 2025 ¹². EUs medlemsland har forpliktet seg til å foreta eventuelle justeringer for andre syklus 2026-2030, samt revidere nåværende strategiske prioriteringer og EU-mål/benckmarks (EU-level targets) satt i 2021. Utkast til rådsresolusjon om andre syklus (2026-2030) det strategiske rammeverket for etableringen av Det europeiske utdanningsområdet gjør nettopp dette.

Utkastet til rådsresolusjon tar til etterretning og merker seg Kompetanseunion (Unions of Skills), handlingsplanene for grunnleggende ferdigheter og STEM-fag og Europakommisjonens intensjon om å opprette et «European Skills Intelligence Observatory» og et European Skills High-Level Board», jf. Europakommisjons melding om EUs kompetanseunion. For handlingsplanen om grunnleggende ferdigheter er det viktig å merke seg at den er et svar på synkende nivåer i grunnleggende lese- og skriveferdigheter, matematikk og naturfag, men også nedadgående nivåer av grunnleggende digitale ferdigheter og medborgerskap (Citizenship). Medlemslandene tar også videre til etterretning Europakommisjonens forslag om en EU-27 anbefaling om humankapital i det europeiske semesteret, jf. omtale i denne halvårsrapporten.

Rådet viderefører med sitt forslag til resolusjon dagens strategiske rammeverk for utdanning og opplæring som skal det viktigste verktøyet for å støtte opp om og gjennomføre Det europeiske utdanningsområdet med dets holistiske/helhetlige perspektiv og hvor relevant i synergi med Kompetanseunionen (Union of Skills). Norge deltar fullt ut i det strategiske rammeverk for utdanning og opplæring (2021-2030).

Rådet understreker at alle må delta i for livslang læring for å få kompetansen i lykkes i dagens verden samt å håndtere fremtidige endringer i samfunn og arbeidsliv. EUs konkurranseevneutfordring krever at utdannings- og opplæringssystemene utrustet mennesker med ferdigheter og kompetanse som kreves for å styrke europeisk konkurranseevne, strategisk autonomi, og det grønne og digitale skiftet.

Rådet understreker at bedring av styringen av Det europeiske utdanningsområdet kan oppnås innenfor eksisterende strukturer, og prinsippene og arbeidsmetodene har vist sin effektivitet og fleksibilitet. High Level Group on Education and Training (HLG), støttet av sin koordineringsgruppe (Norge deltar ikke i koordineringsgruppen), har en viktig rolle i å identifisere og styre strategiske og tverrgående spørsmål for europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring, og rådets roterende styring som følger formannskapet er viktig.

Rådsresolusjonen oppfordrer medlemslandene til blant annet jobbe sammen og med støtte fra Europakommisjonen og ved å bruke den åpne koordineringsmetode, for å styrke europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring frem til 2030 basert på de strategiske prioriteringene og mål nevnt nedenfor.

Med respekt for nasjonal kompetanse på utdanning oppfordres Europakommisjonen til støtte og samarbeide med medlemsstatene i perioden frem til 2030 etter prinsippene som beskrives i forslaget til rådsresolusjonen, samt i 2030 utarbeide og presentere en sluttrapport om det strategiske rammeverket for europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring på vei mot Det europeiske utdanningsområdet (2021–2030) og legge frem et forslag til et samarbeidsrammeverk for det neste tiåret (2031-2040).

¹² Se EU-delegasjons [halvårsrapport våren 2025](#) for en oversikt over evalueringen av Det Europeiske utdanningsrådet og det strategisk rammeverk for utdanningssamarbeid 2021-2030, samt prioriteringene for 2021-2025. Halvårsrapporten for våren 2025 omtaler også EUs Kompetanseunion (Unions of Skills) og handlingsplanene for grunnleggende ferdigheter og STEM-fag.

Foreslåtte strategiske prioriteringer (2026-2030):

1. Leseferdigheter, matematikk og naturfag for alle
 - a. (Literacy, mathematics and science for all)
2. Utvikling av digitale ferdigheter og medborgerskap
 - a. (Developing digital skills and citizenship education)
3. Gjøre livslang læring og læringsmobilitet til en realitet for alle
 - a. (Making lifelong learning and mobility a reality for all)
4. Styrke attraktivitet, kompetanse og motivasjon i læreryrket
 - a. (Enhancing attractiveness, competences and motivation in the education and training profession)
5. Fremme fremragende europeisk yrkesopplæring (VET)
 - a. (Fostering excellent and attractive European vocational education and training (VET)).
6. Fremme konkurransedyktig europeisk høyere utdanning
 - a. (Promoting competitive European higher education).

Forskjellen mellom de strategiske prioriteringene for 2021-2025, som formelt er gjeldende i påvente av de foreslåtte strategiske prioriteringene for 2026-2030 er følgende:

Strategiske prioriteringer 2021-2025	Foreslåtte strategiske prioriteringer 2026-2030
1. Forbedre kvalitet, likhet, inkludering og suksess for alle 2. Livslang læring og mobilitet skal bli en realitet for alle 3. Øke kompetansen og motivasjonen i læreryrket 4. Styrke europeisk høyere utdanning 5. Støtte den grønne og digitale omstillingen gjennom utdanning og opplæring.	1. Leseferdigheter, matematikk og naturfag for alle 2. Utvikling av digitale ferdigheter og medborgerskap 3. Gjøre livslang læring og læringsmobilitet til en realitet for alle 4. Styrke attraktivitet, kompetanse og motivasjon i læreryrket 5. Fremme fremragende europeisk yrkesopplæring (VET) 6. Fremme konkurransedyktig europeisk høyere utdanning.

Foreslåtte EU mål/ EU-level targets for EUs 27 medlemsland:

1. 15-åringers prestasjoner i lesing, matematikk og naturfag
 - a) Andelen lavt presterende 15- åringer i lesing, matematikk og naturfag bør være mindre enn 15 %
 - b) Andelen toppprestasjoner i lesing, matematikk og naturfag bør være minst 12 %
 - c) Andelen elever med vanskeligstilt sosioøkonomiske bakgrunn med gode prestasjoner på minst ett område (lesing, matematikk eller naturfag) bør være minst 25 %
2. Lavt presterende åttendeklassingers digitale ferdigheter
 - a) Andelen lavt presterende åttendeklassinger med digital kompetanse (computer and information literacy) bør være mindre enn 15 %
3. Deltakelse i barnehage
 - a) Minst 96 % av barn mellom 3 år og grunnskolestart skal være en del av førskoleopplæring
4. Tidlig frafall fra utdanning og opplæring

- a) Andelen som slutter tidlig fra utdanning og opplæring bør være mindre enn 8 %
- 5. Andel med høyere utdanning (Tertiary level attainment)
 - a) Andelen 25-34-åringer med høyere utdanning bør være minst 47 %
- 6. Voksnes læring
 - a) Minst 60 % av voksne i alderen 25-64 år bør ha deltatt i læringstilbud i løpet av de siste 12 månedene
- 7. Deltakelse i STEM-fag (Science, Technology, Engineering, Mathematics)
 - a) Andelen elever som er registrert i STEM-fag i grunnleggende yrkesfaglig opplæring på mellomnivå bør være minst 45 %, hvorav minst 1 av 5 elever skal være kvinner.
 - b) Andelen studenter som er registrert i STEM-fag på høyere utdanningsnivå bør være minst 32 %, hvorav minst 2 av 5 studenter skal være kvinner.
 - c) Andelen studenter som er registrert i Ph.d.-programmer innen IKT bør være minst 5 %, hvorav minst 1 av 3 studenter skal være kvinner.
- 8. Læringsmobilitet
 - a) I høyere utdanning bør andelen kandidater som har hatt et læringsmobilitetsopphold i utlandet være minst 23 %.
 - b) I yrkesfaglig opplæring (VET) bør andelen elever som har hatt et læringsmobilitetsopphold i utlandet være minst 12 %.
- 9. Internasjonal attraktivitet
 - a) Det årlige antallet studenter fra land utenfor EU som kommer for å studere og oppnå en grad på høyere utdanningsnivå (tertiary level) i EU bør være minst 350 000.

I tillegg til de ovennevnte EU-målene, viser Rådet til Europakommisjonens arbeid med en indikator innen medborgerskap (Citizenship), og Europakommisjonens intensjon om å publisere en europeisk strategi for yrkesfaglig utdanning i 2026 og mulige nye forslag til EU-nivå mål for yrkesutdanning (VET).

Uformelt utdanningsministtermøte og Herning-erklæringen

Det uformelle utdanningsministtermøtet under det danske formannskapet til EU fant sted i Herning 11- 12. september 2025. Norge deltok på møtet. Målet med møtet var å styrke attraktiviteten og kvaliteten på yrkesopplæringsløpet i møte med raske endringer i arbeidsmarkedet.

På møtet vedtok ministrene «*Herning-erklæringen om attraktiv og inkluderende yrkesopplæring for økt konkurranseevne og kvalitetsjobber 2026–2030*». Målet med erklæringen er å sikre at yrkesopplæring forblir en sterk, attraktiv og fremtidsrettet utdanningsvei for unge og voksne over hele Europa¹³.

¹³ Du kan lese en nyhetssak om det uformelle utdanningsministtermøtet og laste ned Herning-erklæringen [her](#).

Forventninger fremover

Kypriotisk formannskap våren 2026

Det kypriotiske formannskapet la 21. Desember frem sine prioriteringer under slagordet «An autonomous Union. Open to the World» for formannskapet i Rådet, 1. januar 2027 - 30. juni 2026¹⁴. Programmet bygger på fem hovedpilarer: sikkerhet og forsvar, konkurranseevne, internasjonal åpenhet, verdier og sosial samhörighet, samt et sterkt europeisk budsjett.

Det kypriotiske formannskapet fremhever også at EUs autonomi avhenger også av nødvendig kompetanseutvikling blant annet for å møte utfordringene knyttet til digitalisering og grønn omstilling. Investering i utdanning og opplæring av høy kvalitet og livslang læring er avgjørende for Europas konkurranseevne og velstand. Det kypriotiske formannskapet vil derfor fremme initiativer i tråd med Kompetanseunionen (Union of Skills) for å fremme rettferdig og inkluderende sysselsetting, med tilstrekkelige gode arbeidsforhold.

For utdanning har formannskapet disse overordnede prioriteringer:

1. Erasmus+-forhandlingene, innenfor rammen av MFF (ta sikte på en foreløpig enighet om innhold i Erasmus+ som ikke omfatter budsjettet ('Partial General Approach').
2. Lærere: faglig utvikling, attraktive karriere og myndiggjøring av lærerrollen.
3. Elevsentrert tilnærming til ferdigheter og kompetanse i tråd med Det europeiske utdanningsområdet og hensyntaken til Kompetanseunionen.
4. Yrkesfaglig utdanning og opplæring, attraktivitet og integrering av ny teknologi.
5. Høyere utdanning: mobilitet og internasjonalisering.

Rådskonklusjoner og rådsanbefalinger

Det kypriotiske eformannskapet planlegger følgende saker på sitt rådsmøte for EUs utdanningsministere 12. mai 2026:

1. Partial General Approach Erasmus+.
2. Rådskonklusjoner om lærere og bruk av kunstig intelligens.
3. Politisk debatt på rådsmøtet: Grunnleggende ferdigheter og Det europeiske utdanningsområdet – «Building Bridges for the Future».

Møter/konferanser

- Høynivågruppen (HLG) 1-2. desember 2025 (gjennomført)
- Uformelt ministermøte utdanning 29-30. januar 2026
- Generaldirektørmøte for skole (DG Schools) 18-19. februar 2026
- Bologna Follow-up Group 9-10. mars 2026
- Generaldirektørmøte for fag- og yrkesopplæring (DG VET) 30-31. mars 2026
- Rådsmøtet for EUs utdanningsministere 12. mai 2026
- Generaldirektørmøte for høyere utdanning (DGHE) 20-21. mai 2026.

¹⁴ Du finner det kypriotiske formannskapets websider [her](#). Direkte lenke til de fem hovedprioriteringene finnes [her](#), og på side 51-52 [her](#) finner du utdanningsdelen av programmet.

Trio Polen-Danmark-Kypros

Det polske formannskapet i Rådet innledet nåværende trio (Polen, Danmark og Kypros) som varer til 30. juni 2026¹⁵. Medlemslandene som har formannskapet etter hverandre, arbeider tett sammen i grupper på tre. Trioen setter langsiktige mål og utarbeider et felles program som fastsetter de viktigste temaene som skal tas opp i rådet. Dette systemet sikrer at bestemte temaer får kontinuerlig oppmerksomhet gjennom hele 18-månedersperioden. På grunnlag av trioprogrammet utarbeider hvert av de tre medlemslandene sitt eget, mer detaljert seks-måneders program.

1. Et sterkt og sikkert Europa, med henvisning til sikkerhet og forsvar, migrasjon og grensebeskyttelse, utvidelse av unionen og interne reformer.
2. Et velstående og konkurransedyktig Europa, som tar for seg ulike komponentene som konkurranseevne, grønn og digital omstilling (twin transition), innovasjon, miljø og sosiale forhold.
3. Et fritt og demokratisk Europa, med henvisning til EUs verdier som rettssikkerhet og menneskerettigheter.

Gjennom hele 18-månedersperioden vil trioens opprettholde en dialog med sivilsamfunnet og innbyggerne, spesielt ungdommen. Dette vil trioens gjøre sammen med EU-institusjonene innenfor deres kompetanseområder.

Europakommisjonen

Europakommisjonen presenterte 21. oktober 2026 sitt arbeidsprogram for 2026¹⁶ under tittelen «Europas uavhengighetstid» (Europe's Independence Moment). Programmet fokuserer på sikkerhet og et mer suverent og uavhengig Europa. Blant øvrige kjerneprioriteringer er fokus på økt konkurranseevne og forenkling av EUs lovgivning.

Tittelen på arbeidsprogrammet for 2026 speiler de alvorlige utfordringene Europa står overfor: krigen i Ukraina, økt geopolitisk uro med en svekket internasjonal orden. Kommisjonen fremhever at dette er et avgjørende tidspunkt for Europa til å ta større ansvar for egen fremtid. De foreslåtte tiltakene har som mål å styrke Europas evne til å handle selvstendig og bygge en mer suveren union. Kommisjonen viderefører sine sentrale prioriteringer, men med tydeligere vekt på økt konkurransekraft, grønn og bærekraftig omstilling, teknologisk innovasjon, den europeiske sosiale modellen samt forsvar og sikkerhet.

Selve arbeidsprogrammet gir en oversikt over de viktigste nye initiativene som skal legges frem i løpet av det kommende året. Programmet er delt opp etter følgende overskrifter;

- bærekraftig vekst og konkurranseevne,
- en ny æra for europeisk forsvar og sikkerhet,
- støtte mennesker og styrke Europas sosiale modell,
- opprettholde vår livskvalitet: matsikkerhet, vann og natur,
- opprettholde demokratiet, rettsvern, og beskytte våre verdier,
- et globalt Europa
- forberede Europa på framtiden.

Det er tre saker utdannings- og kompetanseområdet, og «Skills portability initiative» er merket som lovgivende med henvisning til relevante artikler i traktaten.

¹⁵ Du kan lese mer om trio-programmet (Polen, Danmark og Kypros) [her](#).

¹⁶ Du kan lese arbeidsprogrammet [her](#).

- Education package
 - European school alliances and Basic Skills Support Scheme (non-legislative, Q3 2026)
 - 2030 Roadmap on the future of digital education and skills (non-legislative, Q3 2026)
- Skills and fair labour mobility og Fair labour mobility package
 - Skills portability initiative (legislative, Articles 46, 53 and 62 TFEU, Q3 2026).

Artikkel 46 omhandler tiltak for å sikre arbeidstakernes frie bevegelighet, artikkel 53 om gjensidig anerkjennelse av yrkeskvalifikasjoner og artikkel om 62 tjenesteyting.

Fredag 5. desember 2025 lanserte Kommisjonen en offentlig høring¹⁷ om det fremtidige lovgivningsinitiativ for portabilitet av kompetanse. Initiativet har som mål å legge til rette for mobilitet blant kvalifiserte arbeidstakere, og sikre at deres ferdigheter og erfaring blir anerkjent i hele Europa, ifølge en pressemelding¹⁸. Den eksakte typen initiativer er fortsatt ikke fastsatt, men pakken utforsker følgende tre komponenter:

- Tiltak 1: et mulig lovforslag for å legge til rette for arbeidstakermobilitet gjennom bedre åpenhet om ferdigheter og kvalifikasjoner, samt digitalisering.
- Tiltak 2: mulige tiltak for å forenkle, modernisere og utvide godkjenningsprosessene for regulerte yrker.
- Tiltak 3: et mulig lovforslag om felles regler for å forenkle prosedyrene for anerkjennelse av kvalifikasjoner og ferdigheter hos tredjelandsborgere.

Initiativet for portabilitet av kompetanse ble kunngjort i kommisjonens kompetanseunion i mars 2025 og vil bli presentert som en del av kommende pakke for rettferdig mobilitet. Høringen skal vare frem til 27. februar 2026.

Mads Gravås, Spesialutsending for utdanning, Norges delegasjon til den europeiske union, Brussel, 6. januar 2026.

¹⁷ Du finner selve høringen [her](#). Omtalen av høringen er hentet fra rapporter av Spesialutsending for arbeids- og inkluderingssaker Jiří KLAŠKA.

¹⁸ Se pressemeldingen [her](#).